

Goaz, hamazazpi urteko zaletasuna

Piarres Lartzabalen 'Senperen Gertatua' estreinatu zuen Goaz antzerki taldeak 1975 urtean. Ordurako urtebete zeraman lanean euskalzaletasuna, antzerkizaletasuna eta herri ekintzarako joeraz bultzaturik Deban sortu zen taldeak. Hamazazpi urte pasa dira, baina ardatz berberetan oinarritzen dira taldekideak lanean aritzerakoan.

JOXEMARI KARRERE / DEBA

Goaz antzerki taldeak taularatutako zortzi antzezlanak eta antolatutako hainbat ikastaro eta antzerki asteak dira euskarazko antzerkian emandako urte mordoaren emaitzak.

Aipatutako bide hori ez da, nolahi ere, oso erraza izan. Goaz taldeko partaideek lanari eta eguneroko bizimoduari lapurtutako orduetan egin dute lan orain arte, horrelaxe jarraitzen dutelarik gaur egun ere. Antzerki amateurren esparruan mugitzen den taldea dugu debarra. Euskarazko teatro afizionatua ez bada inoiz bide samurra izan, gaur egun egoera ez da hobe, okerragoa beharbada.

«Profesionalak arazoak badituzte, gure kasuan larriagotu egiten dira. Herrietako antzerki azpiegitura falta, dirulaguntzen eskasia, autoreen falta, euskararen egoera... Arazo berdinak ditugu, baina inoiz ez da aipatzen guk afizionatu mailan lan egiten dugula, hortaz arazo guzti horiei aurre egiteko zailtasun gehiago ditugula; herri herri ibiltzerakoan aldiz, tratamendu bera izaten dugu, hau da profesionalen zirkuitoetan sartzeara».

Lartzabalen 'Ihauteriak' antzezlanak da egun taularatzen duena Goazek.

Non dago euskarazko teatro amateurra?

JOXEMARI KARRERE

Kristauak katakunbetan bezala, euskarazko teatro amateurra ezkutan bizi dela dirudi. Azken urteetan desagertze prozesu batean sartua ez ote dagoen zalantzan nago.

Norbaitek pentsatuko du gehiegikeriak esaten ari naizela. Baina errealistak bagara, eta izan beharko genuke ezerezean ez ibiltzeko, kontratutako gara antzerki afizionatu euskaldunak ez duela gaur egun ga-

rai batean izandako presentzia. Taldeen desagertzea, emanaldien gutxitzeak, azpiegituraren eskasia, euskara beraren egoera normalizatu gabea, eta kontutuan hartu beharreko arazo garrantzitsuak, hau da, instituzioen aldetik teatro afizionatuarekiko planifikazio falta nabarmena. Baita ere ezin dugu ahaztu Goaz taldeko kideak aipatzen duen arazoa, alegia, orain arte berea bezalako taldeek betetzen zituzten zirkuitoak, hau da herri txiki euskaldunenak,

profesional moduan aritzen diren taldeak hartzen hastea, honek dakarren nolabaiteko 'konpetentzia desleialarekin'; medioak, laguntzak, prestaketa etabarren deskonpentsazio handia bait da.

Kontrako egoera honi aurre egiteko, ezinbestekoa deritzot euskarazko teatro afizionatuan lanean diharduten taldeen elkar koordinaketa, horrela bakarrik erantzun bait daiteke arazoei. Elkartu eta irtenbideak bilatzen hasi. Bestela jai daukagu.

'Xirula magikoa' operaren zailtasunak

LA. / DONOSTIA

Mozarten 'Xirula magikoa' opera gaur eta bihar Donostiako Victoria Eugenia antzokian taularatuko da. Astelehenean, Miarrizten izango da ikusgai. Milanoko Arturo Toscanini Teatro Lirikoaren eskutik, Mozartek idatziriko operarik zailenetakoa ikusteko parada egokia da. Tetaro Lirikoarekin batera Salzburger-ko Ganbara Opera, Alexandre Nevski Katedraleko Abesbatza eta Sofiako Orkestra Sinfonikoa izango da.

Donostian nahiz Miarrizten gutxitan izaten da opera ikusgai. Bilbo dugu Euskal Herriko operaren hiria. Hala ere, badirudi, astiro astiro, ikuskizun oso honen dastatzeko aukerak ere ugaltzen doazela hiriburu hauetan.

Milanoko Arturo Toscanini Teatro Lirikoak 1986an sortu zen, izen bereko perfektzionamendu eskola Arturo Toscaninik sortu, eta berrogei urte berandugo. Eskolatik munduko opera kantaririk onenak pasa izan dira. «Eskolan sartzeko audizioak egiten dira eta onenak aukeratu» dio Yves Josse Teatro Lirikoaren zuzendari nagusiak. «Horrelako harrobia izanda ezinbesteko zen konpainia iraunkor bat sortzea. Goi mailako

kantari eta musikari ugari urtean hilabete askotan langabezian izaten dira. Gure asmoa herrialde desberdinetako artistak biltzea zen, eta urte osoan funtzionatuko lukeen konpainia bat sortzea. Sofiako orkestra sinfonikoa ere gurekin da, gobernuaren

dirulaguntza galdu zuen une beretik. Beraz plantila finkoa dugu».

Madrilan, Parisen eta Baltimore-n du egoitza Teatro Lirikoak. Donostian gaur larunbatean egingo duen antzezpena ehungarrena izango da. «Une honetan bi opera ditugu 'Don

Giovanni' eta 'Xirula Magikoa'. Hiriburu bakoitzean egun batean bat eta bestean bestea antzezteko aukera ematen dugu. Hori ez da oso ohizkoa opera konpainiei dagokienez».

LAUROGEITABOST LAGUN KONPAINIAN

Orotara laurogeitabost bat lagun dira konpainian. Opera bakoitzean behar diren artista kopurua biderkatuta dago, «kasik egunero antzezten dugunez, beti izaten direlako arazoak ahotsekin eta bestelakoekin».

'Xirula Magikoa' opera berez zaila da antzezteko. Hamazortzi kuadro eskatzen ditu eta hamalau bakarlarik. Eszenaratzea singlea da, «Mozartek bere garaian pentsatu eta egin zuen bide beretik abiatu gara».

Alemanezko opera honetan kantari ingelesak dira nagusi, «errezago bait zaie alemanieraz kantatzea, italiarrei baino. Hala ere, goi mailakoak izatea lortu dugu, Alemanian bertan ere kontratatu zituzten eta arrakasta handia izan genuen». Gaztelaniazko laburpena eskainiko duen, itzulpen elektronikoaren sistema erabiliko da Victoria Eugenia antzokian. «Ez dugu testu guztia itzuli nahi izan, irakurketa luzeak, operaren haria galdu ez dezan».

'Xirula magikoa' opera Mozartek idatziriko zailenetarikoa bat da antzezteko orduan. Hemezortzi kuadro desberdin eta hamalau bakarlarik eskatzen ditu.

komentatzen digu Joseba Eskudero, taldeko partaideak.

Hala ere, lokalaren falta da gaur egun duten arazo larriena. «Orain arte alokatutako sotoa genuen entseiatzeko lekua. Nagusiak behar zuela eta batere gabe gelditu gara. Udalarekin harremanetan gaude beste bat lortzeko, baina oraindik ez dugu konpondurik. Horrek zailtasun ugari sortzen digu dinamikari eusteko, hala ere proiektuak aurrera doaz». Proiektu horiek udaberriko kaleratu nahi duten Xabier Mendiguren antzezlanak, Debako Antzerki Jaialdia eta antzerki ikastaroan gauzatzen dira.

Horretarako taldeko hamabi lagunak astean bitan elkartzen dira, horietako egun bat antolaketarako behar dutelarik. «Denbora franko kentzen digu lan guztien antolaketak, honek luzatu egiten du gehiago antzezlanak baten prestaketa, hori dela eta mugitzen garen denbora mugak guztiz malguak ditugu».

Fenomeno berria aipatzen du Josebak emanaldiak lortzerakoan, alegia, talde profesionalen sartzearain arte talde afizionatuak mugitzen ziren herriko euskaldunetako zirkuitoetan. Arazo horrek desoreka ekarri du batzuen eta besteen arteko ahalmenak ez bait dira berdinak.

Aipatu arazo guztiei aurre egiteko ezinbestekotzat jo dute debarrek euskarazko teatroan lanean diharduten taldeen arteko koordinaketa eta gogora ekartzen du Josebak Euskal Antzerki Taldeen Biltzarra martxan zegoeneko egunak. Bien bitartean Lartzabalen 'Ihauteriak' iaz estreinatutako antzezlanarekin herri herri jarraitzeko asmoa dute, konbentziturik euskal kultura eta, batez ere, euskal teatroak hitzak baino ekintzak behar dituela iraun ahal izateko.